

POTVRDA PREDSEDAVAJUĆEG SLUŽBENIKA U SKLADU
S PRAVILOM 92bis(B)

Ja, Chukwuka Ehighibe, predsjedavajući službenik imenovan od strane sekretara Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju 18. marta 2008., u skladu s pravilom 92bis Pravilnika o postupku i dokazima, uz pomoć ovlaštenog prevodioca, potvrđujem:

da je dana 26. marta 2008. u Platz der Luftbruecke 6, 12101, Berlin

pristupila sljedeća osoba:

Ime i prezime svjedoka: Junuz Murguz

Datum i mjesto rođenja: 2. avgust 1956., Bileća

Broj lične karte ili broj pasoša: [REDACTED]

Prebivalište: [REDACTED]

- da se u priloženoj izjavi od 2. aprila 1998. koju je doljepotpisani ovjerio dana 26. marta 2008. rečeni svjedok navodi kao davalac izjave;
- da je gorenavedenom svjedoku uručena verzija navedene izjave na jeziku koji on razumije;
- da je predsjedavajući službenik obavijestio gorenavedenog svjedoka na jeziku koji on razumije da protiv njega može biti pokrenut krivični postupak zbog davanja lažnog iskaza ukoliko sadržaj pismene izjave nije istinit prema njegovom najboljem znanju i vjerovanju
- da je gorenavedenom svjedoku uručen tekst pravila 91 Pravilnika o postupku i dokazima na jeziku koji on razumije;
- da je gorenavedeni svjedok potvrdio da je sadržaj njegove pismene izjave istinit i tačan po njegovom najboljem znanju i vjerovanju;
- da svjedok nije bio izložen pritisku i da je dobrovoljno potpisao priloženu deklaraciju 26. marta 2008.;

- da su prilikom potpisivanja spomenute deklaracije bile prisutne sljedeće osobe:

Igor Aždajić, prevodilac

Dodatne primjedbe:

Dokument u prilogu pod naslovom "Službena bilješka", sastavljen 11. juna 1992. u Stanici javne bezbjednosti u Bileći, doista je dokument koji se nalazi pred svjedokom za vrijeme postupka davanja potvrde. U prilogu je verzija na bosanskom/hrvatskom/srpskom, kao i prijevod na engleski.

Dana 26. marta 2008.

U Odjelenju za kriminalističke istrage 543, Berlin, Njemačka

Potpis predsjedavajućeg službenika
/potpisano/

MEĐUNARODNI SUD ZA KRIVIČNO GONJENJE OSOBA
ODGOVORNIH ZA TEŠKA KRŠENJA MEĐUNARODNOG PRAVA
POČINJENA NA TERITORIJ BIVŠE JUGOSLAVIJE OD 1991. GODINE

IZJAVA SVJEDOKA

PODACI O SVJEDOKU:

Prezime i ime: Murguz Junuz

Nadimak/pseudonim:

Adresa:

Datum rođenja: 2. avgust 1956

Pol: muški

Nacionalnost:

Vjeroispovijest: muslimanska

Trenutno zanimanje: Prethodno:

Jezik/jezici koje govori: bosanski

Jezik/jezici koje piše (ako se razlikuje od navedenih):

Datum(i) razgovora: 2. april 1998

Razgovor(e) vodili: Brett Simpson, Tejshree Thapa

Prevodilac: Vlasta Veličan

Jezik/jezici korišćeni tokom razgovora: bosanski

Imena svih osoba prisutnih tokom razgovora: Junuz Murguz, Brett Simpson, Tejshree Thapa, Vlasta Veličan

Potpis/paraf

/potpisano/

IZJAVA SVJEDOKA

Rođen sam u Bileći, gdje sam i živio cijelog života. Moja porodica je živjela i radila u Bileći otkad pantim za sebe. Sve do izbijanja sukoba živio sam u porodičnoj kući u selu Prijevor, koje je od Bileće udaljeno oko 5 kilometara. Živio sam tamo sa ženom, sinom, ćerkom i roditeljima. Radio sam kao mašinista u fabrici u Bileći, Energoinvest TMO, Bileća. Radio sam tamo od 1975. godine do 18. februara 1992.

Moje selo, Prijevor, činilo je dvadesetak domaćinstava. Sto posto seoskog stanovništva činili su Muslimani. Inače je u opštini Bileća stanovništvo bilo uglavnom srpsko. Muslimani su činili svega 12 do 13 posto stanovništva, bilo je nekoliko hrvatskih porodica, ali ogromna većina, možda i više od 80 %, bili su Srbi. Zaušlje, odakle mi je žena, takode je bilo 100 % muslimansko selo. Grad Bileća bio je okružen selima.

Tokom godina koje sam proveo u Bileći dobro sam se slagao sa Srbima koje sam znao iz kraja i s posla. Sve u svemu, sa srpskim narodom nisam imao nikakvih problema. Svi su prosto živjeli svoj život. Kao djeca smo se družili, a i kao odrasli bili smo prijatelji, sve dok se stvari nisu promijenile tokom rata.

Prije rata u Bileći je postojala škola JNA. Postojala je kasarna i škola za obučavanje rezervnih oficira, PŠRO. Kasarna je bila velika i svake godine je nagrađivana kao najdisciplinovanija škola te vrste. To se uvijek isticalo tokom polaganja zakletve, koja se prenosila na televiziji, i objavljivalo bi se da je ova škola bila najbolja. Ne znam ko je bio komandant prije rata. Kad smo otišli iz Bileće, čuo sam da je komandant bio neki čovjek po imenu Milutin Grubač; možda je on i ranije bio tu, ali ja to ne znam. Ja sam u toj kasarni bio rezervista i išao sam tamo na redovnu obuku. Obuka se vršila otprilike na četiri godine i trajala je oko sedam dana.

Kad je počeo rat u Hrvatskoj, došli su rezervisti iz Crne Gore da se bore u Dubrovniku i Mokošici. Te rezerviste iz Crne Gore vidio sam lično. Kasnije, tokom sukoba u Mostaru, vidio sam crnogorske vojnike kako prolaze kroz Bileću na putu ka Mostaru. Kad god bi prošli kroz moje selo, pucali bi, vjerovatno zato što su čuli da je selo muslimansko. Da su bili Crnogorci znam po tome što su na vozilima imali registracije iz Nikšića i Podgorice, gradova u Crnoj Gori. Vojnici iz Crne Gore dolazili su kamionima, naoružani mašinkama, a bilo je i tenkova koji su išli ka Mostaru. Iza kamiona vukli su velike topove. Jedini put koji iz Crne Gore vodi u Bileću ide preko Nikšića; jedino su odatle mogli doći. Vojnici iz same Srbije išli su preko Višegrada. Na vijestima je bilo da je Užički korpus zauzeo Višegrad.

U Gacku, susjednoj opštini pored Bileće, bila je kasarna u mjestu zvanom Avtovac, gdje su rezervni oficiri iz PŠRO odlazili na završni ispit ili na vježbe. I ja sam u kasarni u Avtovcu bio na vojnoj vježbi. Ja sam bio samo vojnik rezervista, nisam imao čin, tako da tokom tih vježbi nikad nisam komandovao srpskim vojnicima. Ne mogu da se sjetim da li je među rezervistima uopšte bilo Muslimana koji su imali rukovodeće pozicije. U aktivnom kadru bilo je komandanata porijeklom iz svih etničkih grupa, jer je to bila jugoslovenska vojska.

Za politiku se nikad nisam naročito interesovao. Bio sam član Saveza komunista nekih 13 ili 14 godina, sve dok nisu osnovane druge političke stranke. Moj šef u

Energoinvestu Mustafa Selimović došao je jednog dana kod mene i rekao mi da se učlanim u Savez komunista zato što sam dobar radnik. Jedino sam iz tog razloga stupio u Savez komunista. Kasnije sam postao član SDA. Bio sam samo običan član, nisam imao funkcije u stranci. Bio sam na sastanku SDA na kom smo pokušavali da smislimo kako bismo mogli smiriti situaciju. Na tom smo sastanku obaviješteni o tome da se Išović bio sastao sa šefom SDS-a.

Naravno, poslije opštih izbora 1991. godine, u skupštini opštine i raznim sekretarijatima najbrojniji su bili Srbi, pošto su oni dobili i najveći broj glasova. Predsjednik skupštine opštine bio je Milorad Vujović, Srbin. Jedini Musliman na rukovodećem položaju bio je Alija Išović, on je bio potpredsjednik skupštine opštine. Koliko ja znam, Išović je samo na papiru bio potpredsjednik. Realno on nije imao nikakvu moć, prosto zato što je bio jedini Musliman u skupštini opštine u kojoj su većinu činili Srbi. Po mom mišljenju, kao potpredsjednik on je morao imati kancelariju u zgradi opštine, ali on je i dalje radio sa mnom u fabrici. Zato ja pretpostavljam da je Išović imao vlast samo na papiru.

Druge rukovodeće položaje u opštini imali su Goran Vujović ili Vuković, koji je bio načelnik stanice policije, Miroslav Duka, koji je bio komandir policije, i neki Milošević, koji je bio ili Vujovićev ili Dukin zamjenik. Imena drugih funkcionera u policiji ne znam.

Direktor mog preduzeća bio je Miloš Lero, i on je bio nekakav funkcioner u SDS-u. Ne znam da li je on imao ikakvih funkcija u opštini. Sjećam se imena nekolicine članova SDS-a, ali se ne sjećam koje su funkcije imali. Obren Batinić je imao neku funkciju u SDS-u, ali ne znam koju. Mislim da je predsjednik SDS-a bio ili Miro Delić, koji je možda bio ljekar, ili Miloš Lero.

Mislim da je Ramiz Pervan imao neku funkciju u Teritorijalnoj odbrani (TO) u Bileći, ali ne znam tačno koju.

Ja nikad nisam bio ni na jednom sastanku skupštine opštine.

Policiju u Bileći kontrolisali su Srbi. U policiji je bilo i Muslimana. Neke policajce Muslimane znao sam i lično. Oni su bili aktivni policajci i radili su u CSB-u.

Čim je počeo rat u Hrvatskoj, bilo mi je jasno da će stvari krenuti po zlu. Kad su počele borbe u Pakracu, ispred CSB-a u Bileći okupili su se Srbi i tražili oružje. Nosili su slike Slobodana Miloševića. Ja sam bio tamo, ispred zgrade CSB-a, i pratio sam šta se dešava. Od tog trenutka sve je krenulo nizbrdo. Posle toga, policajcima iz rezervnog sastava dijeljeno je oružje, ali samo ako su bili srpske nacionalnosti. Ja sam stajao ispred zgrade policije i video sam rezervne oficire Srbe kako ulaze u zgradu SUP-a i izlaze iz nje s kalašnjikovima. Ne znam ko je u zgradi SUP-a dijelio oružje. Ja sam se tamo zatekao slučajno. Pokušavao sam da odem nekud kolima, ali nisam mogao proći jer je bila gužva. Zato sam i izašao iz automobila, da vidim šta se dešava, i tako sam vidio i ovo. Ne znam da li je na tom skupu bilo još Muslimana. Nisam čuo da je bilo ikakvih antimuslimanskih provokacija. Vidio sam Srbe kako izlaze iz zgrade SUP-a i u lijevoj ruci drže oružje i mašu njime a desnom se rukom krste.

Na druge skupove nisam išao, iako ih jeste bilo. Nisam htio da gledam šta se dešava. Čuo sam za jedan incident kad je jedan policajac Musliman zaustavio kamion s oružjem nedaleko od kasarne JNA. Oružje je bilo na putu za Stolac, ali u srpskom selu Divinu srpski civili su postavili traktore na put da bi blokirali prevoz oružja, zato što nisu htjeli da se oružje prenese iz Stoca u Bileću. U to vrijeme ja sam radio u fabrici. Miroslav Duka došao je u fabriku i rekao nešto Srbima. Onda su svi Srbi odjednom nestali i ja sam ostao sam za mašinom. Saznao sam da su svi otišli na miting. Pitao sam mog šefa Mirka Miličevića, mašinskog inženjera, kud su svi otišli, a on mi je rekao da su otišli na miting zato što je nekakvo oružje blokirano. Rekao mi je da je Duka došao da pokupi Srbe iz fabrike da srede situaciju.

Asim Čustović, policajac Musliman koji je zaustavio kamion s oružjem, na kraju je pobjegao preko Stoca u Sarajevo. Ja mislim da je pobjegao zato što su mu prijetili. Na kraju je završio u Bileći, u logoru, ne sa mnom, nego u zgradi iza SUP-a.

Postavljene su barikade s kontrolnim punktovima zato što su se Srbi plašili da će Muslimani takođe htjeti da se naoružaju. Na početku su na kontrolnim punktovima bili policajci rezervisti obeju nacionalnosti. Kasnije su se policijske uniforme promijenile, pa su na njima bile srpske oznake sa srpskom zastavom. Mislim da je to bilo otprilike u vrijeme kad je stiglo naređenje za mobilizaciju. U to vrijeme policajci iz rezervnog i aktivnog sastava koji su bili Muslimani prestali su ići na posao zato što su odbijali nositi tu novu uniformu.

Rat u Hrvatskoj je trajao. Izdato je naređenje za mobilizaciju za rezervni sastav vojske. Ja sam dobio naređenje za mobilizaciju od sekretara narodne odbrane. Bilo je to pismeno naređenje i morao sam da potpišem da sam ga primio. Naređenje mi je donio kurir, ne znam mu ime. U naređenju je pisalo da treba da se prijavim sekretaru narodne odbrane zato što sam vojnik rezervista. Drugim riječima, naređenje je glasilo da se javim u vojsku. Iako to nije bilo izričito rečeno, ja sam shvatio da treba da budem poslat na liniju fronta u Trebinju, odakle su se vodili napadi na Dubrovnik, u Hrvatskoj.

Na televiziji sam video Aliju Izetbegovića, govorio je da ne treba da se odazovemo na to naređenje za mobilizaciju, da ne treba da napadamo drugu zemlju, jer Hrvatska je već bila priznata kao suverena država. Zato se ja nisam odazvao na poziv za mobilizaciju.

Naređenje koje je stiglo negdje u februaru odbio sam. Zbog toga su me ispitivali u sekretarijatu fabrike u kojoj sam radio. Ispitivao me je Mirko Miličević. On me je pitao zašto odbijam da poslušam naređenje. Odgovorio sam mu da se ne plašim, ali da ne želim ubijati niti želim biti ubijen. On mi je rekao da ću biti udaljen s radnog mjesta. Radio sam još nedjelju dana pošto sam dobio naređenje za mobilizaciju, a onda sam suspendovan.

Osamnaestog februara 1992. dobio sam jedan dokument na radnom mjestu. Pisalo je da sam suspendovan s posla zato što nisam odgovorio na naređenje opštinskog štaba Teritorijalne odbrane i da će konačna odluka o ovom pitanju biti donesena kasnije.

Kopiju ovog dokumenta predao sam sudskom istražitelju. Dokument je potpisao Miloš Lero.

Kad sam dobio ovaj dokument, 18. februara 1992., prestao sam da idem na posao. Prestao sam i da dobijam platu, pa sam pretpostavio da sam otpušten, iako nikad nisam dobio zvaničan dokument kojim bi to bilo potvrđeno.

Stariji Muslimani koji nisu dobili naređenje za mobilizaciju ostali su na poslu još neko vrijeme. Sve moje druge kolege Muslimani suspendovani su u isto vrijeme.

Hapšenje Muslimana u Bileći počelo je 10. juna 1992. godine. Od 18. februara 1992. do 9. juna 1992. bilo je provokacija od strane crnogorskih i lokalnih vojnika koji su prolazili kroz muslimanska područja. Oni su ponekad prosto nasumice pucali na kuće Muslimana. U tim incidentima nije bilo povrijeđenih. U to vrijeme ja i drugi ljudi iz sela organizovali smo noćne straže. Nismo imali oružja, pa smo samo motrili dok žene i djeca spavaju. Na primjer, ako bismo vidjeli da dolazi neko vozilo, utrčali bismo u kuće i poslali žene i djecu u šumu. Nikad nisam ni pomislio da ćemo biti uhapšeni.

Devetog juna 1992. godine čuo sam da su tog dana Radovan Karadžić i Ratko Mladić bili u Bileći. Ja ih nisam vidio lično, jer sam živio u selu. Čuo sam da su došli helikopterom, u stvari, tog dana sam video helikoptere kako prelijeću moje selo. Ne znam gdje su helikopteri slijeteli. Čuo sam da su Karadžić i Mladić rekli, šta čekate, što ne hapsite Muslimane.

Desetog juna 1992. jedan moj susjed otišao je u grad, ali se morao vratiti obilaznim putem, pošio su na glavnom bile postavljene barikade. Kad se vratio u Prijevor, rekao nam je da u Bileći hapse Muslimane. Kad sam to čuo, otišao sam u selo Zaušlje, gdje su mi živjeli punac i punica, da pokupim djecu, koja su bila tamo. Pokupio sam ih i vratio u Prijevor. Onda sam se vratio u Zaušlje, da vidim da li su mi punac i punica dobro. Omer Bajramović je bio sa mnom. Ostao sam tamo na ručku, pa sam se tek onda vratio u Prijevor s Omerom.

U povratku su nas u zaseoku zvanom Rebići zaustavila dva čovjeka u maskirnoj uniformi, naoružani kalašnjikovima i s rezervnim magazinima. Jedan je imao bradu. Nikad dotad nisam vidio te ljude. Čuo sam da su iz Gacka. Naredili su nam da izađemo iz kola i da stavimo ruke na potiljak. Naredili su nam da stanemo uz auto i pretresli su nas. Nisu našli ništa. Naredili su nam da idemo ispred njih do Rebića. Stigli smo u Rebiće, tu sam vidio druge vojnike kako pretresaju kuće i traže oružje. A vidio sam i jednog starijeg čoveka, zvanog Čamo Čamil, koji je bio iz Bileće. I on je bio uhapšen. Bio je tu i jedan dečak, 14–15 godina, i on je uhapšen s nama. Nosio je zelenu majicu, pa su mu naredili da je skine i baci. Pustili su ga kroz pola sata i rekli mu da se ne okreće. Ovom prilikom uhapšeno je šestoro Muslimana, među kojima sam bio i ja.

Vojnici su nam rekli da moramo poći s njima u zgradu CSB da damo izjavu, i tako smo pošli glavnim putem, blizu autobuske stanice. Ne bih da govorim o tome kako su tukli Čamu Čamila, jako mi je teško. Vidio sam ih kako ga tuku, ovaj put rukama, nogama, cevima pištolja. Krvi je bilo svuda. Pitali su ga u kojoj je ustaškoj jedinici bio 1941.

Prevezli su nas "tamićem". U tom smo vozilu odvezeni do SUP-a u Bileći. Kad smo stigli pred zgradu SUP-a, tamo je bila velika grupa Srba, i oni su okružili kamion. Aplaudirali su svojim vojnicima što su uhapsili fundamentaliste, tako su nas zvali.

Odveli su nas na drugi sprat zgrade SUP-a. Kad smo ušli, vidio sam 10–15 Muslimana iz Bileće, bili su skroz modri od batina. Jedan Musliman imao je pozadi na ramenu posjekotinu od noža i krvario je. Bio je samo u donjem vešu i košulji. Ostali su imali modrice, nisu imali posekotine.

Naš čuvar bio je jedan mlad vojnik s nadimkom Droga. Droga je bio redovni vojnik, imao je 18, 19 godina. Nisam ga znao od ranije, ali sam čuo da ga zovu Trebinjac. Kasnije su naši stražari bili policajci rezervisti.

U SUP-u su nas držali možda sedam dana. Nikakve izjave nismo davali, ali su nas redovno tukli. Prve noći, oko jedan ujutru, Nedžo Kuljić, s nadimkom Zeka, rekao mi je da podem s njim. Odveo me je u kancelariju dežurnog. Naredio mi je da kleknem, a onda mi je naredio da radim sklebove. Svaki put kad bih se podigao, on bi me vojničkim čizmama šutnuo u leđa. Uradio je to desetak puta. Onda mi je naredio da kleknem kao da se molim u džamiji, da stavim glavu na pod. Kad sam spustio glavu na pod, šutnuo me je tako snažno da sam poletio i glavom udario u orman. Počeo sam gubiti svijest. Kad sam koliko-toliko došao sebi, naredio mi je da ustanem. Ustao sam, a on je onda izvadio nož i natjerao me da ga pipnem da vidim koliko je oštar. Uplašio sam se da će mi odsjeći prste, ali nije. Naredio mi je da se vratim u pritvor i da mu pošaljem čovjeka koji sjedi pored mene. Nedžo Kuljić me je ponovo šutnuo kad sam izlazio.

Čovjek koji je sjedio pored mene imao je 28 godina, oženjen, otac dvoje djece. Odozdo su dopirali njegovi krici dok su ga tukli. Čuli smo ga kako moli da ga ne tuku. Mislim da smo od jutra 10. juna pa do sljedećeg jutra svi iz sobe tučeni. Te prve noći mene su tri puta izvodili da me tuku. Tokom vremena koje sam proveo pritvoren u toj prostoriji u SUP-u tučen sam još dva puta, kad me je Nedžo Kuljić ispitivao. Tukli su me i šutirali. Nisu koristili ni pendreke ni oružje, ali Kuljić mi je uvijek prijetio nožem.

Nedžo Kuljić je prije rata bio policajac u Bileći.

Pušтали su nas do WC-a, ali nam je Droga uvijek davao samo 13 sekundi da odemo i da se vratimo. Svakoga bi u povratku šutnuo, tako da bi taj proljetio kroz vrata. Hranu nismo dobijali, ali su našim ženama dopustili da nam donose hranu. Ponekad bi žene pustili da uđu, ponekad ne.

Nisam znao šta se desilo s mojom porodicom ili sa selom. Dovedi su i dva člana porodice Babović, pa sam od njih dobio neke novosti. Čuo sam da su žene i djeca živi. Čuo sam da su u selo dolazili rezervisti da traže novac, da su uzimali kola. Čuo sam da su Bijeli orlovi u Bileći.

Prostorija SUP-a u kojoj sam bio imala je prozor, pa sam mogao da gledam napolje. Prozor je gledao na grad. Vidio sam vojnike kako prolaze, svi su bili u uniformama. Vidio sam i vojnike u zgradi, s bijelim trakama na rukavima. Vidio sam te vojnike kako razgovaraju s policajcima u zgradi SUP-a. Ti su vojnici vjerovatno stigli odnekud sa strane, inače bih ih znao, pošto Bileća nije velik grad.

Dok sam bio pritvoren u zgradi SUP-a, mislim da je za nas zatočenike bio zadužen Miroslav Duka. Duka je imao crni pojas iz karatea. Prve noći mog zatočeništva, Duka je došao oko deset uveče i pitao zašto nismo htjeli pristupiti rezervnom sastavu da

branimo srpsku republiku. Rekao je da ne može da pusti djecu da idu kroz muslimanska sela jer će ih Muslimani napasti.

Držali su nas u dvije sobe, jedna je bila manja od druge. Mislim da su u te dvije sobe tokom sedam dana držali 30–40 muškaraca.

Poslije sedam dana prebacili su nas u štab TO, koji je prije rata bio dački dom. Ukrali su nas u vojne kamione, a stražari su nam bili rezervisti u sivo-maslinastim uniformama. U štabu TO bilo je pet soba, hodnik i WC. Sve sobe i hodnik bili su puni zatočenika. Mislim da je u štabu TO bilo ukupno oko 80 zatočenika. Svi su bili uhapšeni na području Bileće.

Tad sam čuo da u Bileći postoje i drugi centri za zatočenike. Čuo sam za logor iza zgrade SUP-a. Mislim da je prva grupa Muslimana bila zatočena u kasarni.

Mene su držali u štabu TO sve dok me nisu pustili. U štabu TO nisu me tukli, ali jesu tukli druge. Tukli su ih svakog dana, uglavnom noću. Čuo sam kako zatočenicima ili "balijama" naređuju da izađu napolje. Ponekad bi pročitali ime nekog zatočenika, a ponekad bi samo došli i pokazali prstom. Stražari bi prozivali zatočenike. Stražarilo se u tri smjene, a stražari su bili ljudi iz Bileće.

Zatočenike bi vraćali posle batina, neke s prijelomom rebara, neke s prijelomom ruku, nosa. Događalo se da se zatočenici vrate u strašnom stanju, da samo legnu i da ne mogu da se pomere.

Znam imena nekih srpskih policajaca koji su tukli zatočenike. Ilić, ime mu je Željko ili Slavko, i Rade Novović bili su obojica policajci i prije rata i u to vrijeme. Sljedeći je Novak Radovanović, on je bio glavni kuvar u fabrici Energo-Invest. Zatočenici koji su tučeni govorili su nam ko ih je tukao. Znam da je Ilić pitao za jednog mog rođaka, da i njega odvede. Nedžo Kuljić takode je dolazio u štab TO.

Rezervisti su dolazili u štab TO. Duka je imao svoju jedinicu, zvanu Bilečki dobrovoljci, dobrovoljačku jedinicu. Dukini rezervisti najčešće su dolazili u štab TO. Siguran sam da su Dukini vojnici odgovorni za batinanje zatočenika, zato što su oni svakog dana dovodili nove zatočenike. Oni su sprovodili etničko čišćenje. To znam jer sam to čuo od ljudi koji su dovedeni posle mene.

Moj rođak Smajo Murguz rekao mi je da su njega podvrgavali elektro-šokovima. To mi je on lično rekao. Rekao mi je to tek kad smo obojica pušteni, tako da ne znam nikakve detalje o tome. To se desilo pošto sam ja već bio pušten. Od Smaja sam čuo i da su zatočenike mučili suzavcem. Fehrat Avdić, zvani Beli, pretučen je na smrt. To sam čuo od Smaja i od drugih zatočenika.

Svakog dana dovodili su nove zatočenike. Svi zatočenici bili su muškarci. Derviš Bajramović je imao 75 godina, mislim da je on bio najstariji. A bio je i momaka mlađih od 18 godina.

Uslovi u prostorijama štaba TO bili su užasni. Imali smo samo jedan WC za svih 80 zatočenika. Hranu nismo dobijali. Imali smo samo ono što su nam porodice donosile. Bio je jedan tuš s hladnom vodom, ali nismo se mogli prati jer je ljudi bilo previše. Vodu smo pili s tuša, iako vode ponekad nije bilo po četiri, pet dana. Ponekad bi nam

porodice donijele nešto vode. Prostorija je bila uska, s parketom. Ležali smo tako da je jednom čovjeku glava bila tamo gdje su drugom noge, kao sardine. Nismo znali šta će biti s nama, niko nam ništa nije govorio. Mislili smo da nećemo izaći živi. Sve dok nas nisu posjetili iz Međunarodnog komiteta Crvenog krsta, nismo imali nade. U vreme kad je MKCK popisao zatočenike, ja sam već bio u bolnici.

Žalili smo se stražarima na uslove, ali smo znali da će nas tući ako se budemo previše žalili. Jednom sam čuo jednog stražara kako kaže vojnicima da ne smije otvarati vrata jer mu je Duka tako naredio. Bio je jedan stražar, Branko Rogan, on je radio u fabrici sa mnom, on je stvarno bio užasan. On nam je govorio da su muslimanska strana i hrvatska strana odbile da nas uzmu u razmijeni i da je sad jedino rješenje da nas ubiju.

Meni se zdravije pogoršavalo iz dana u dan, uglavnom od straha, što nisam znao da li ću ponovo vidjeti porodicu. Žena i djeca bili su mi u Prijevoru. Od loše ishrane jako sam oslabio. Imao sam nesvjestice i gubio sam svijest gotovo svakog dana. Tresao sam se i nisam mogao kontrolisati noge. Jedan od stražara sredio je da me neki doktor pogleda. Ne znam šta mi je bilo. Oko 6. avgusta 1992. otišao sam u bolnicu, gdje sam dobio infuziju prije nego što su me vratili u štab TO. Nije mi bilo bolje, pa sam 10. avgusta 1992. prebačen u bolnicu u Bileći.

U bolnici sam ostao nekih pet dana. Od jednog ljekara iz Bileće dobio sam uput za bolnicu u Podgorici, u Crnoj Gori. U tu bolnicu nisam otišao, jer sam čuo da je puna njihovih bolesnih i ranjenih vojnika. A dobio sam i jedan drugi dokument, koji mi je izdala Srpska Republika Bosna i Hercegovina, SJB Bileća, dopuštenje da napustim Bileću. Taj dokument potpisao je šef policijske stanice, Vujović ili Vuković. Kopije ovih dokumenata dajem sudskom istražitelju.

Dok sam bio u bolnici, Velija Mandžo doveden je u bolnicu s oteklinom na glavi. Rekao mi je da su ga tukli zato što je Branko Rogan prijavio SUP-u da Mandžo planira da pobjegne.

Moja žena i djeca otišla su iz Bileće zajedno sa mnom. Otišli smo iz Bileće autobusom za Nikšić. U autobusu sam čuo kako jedan vojnik kaže drugom da dolazi s fronta na Kalinoviku i kod Foče i da od Šešelja ima naređenje da ode na zbornu mjesto u Srbiji. U Nikšiću sam sjeo na autobus za Podgoricu. Tamo me je čekao brat. Onda sam autobusom otišao u Plav, muslimanski grad na granici s Albanijom. Roditelji su mi izašli kasnije, septembra 1992, puškom su ih natjerali da odu.

Saznao sam da u mojoj kući sada žive izbjeglice Srbi. Mislim da u mom selu nije spaljena nijedna kuća. Čuo sam da su kuće pljačkane u selima Zaušlje, Plana, Fatnica, Orahovice i Džече, a da su neke od njih i spaljene.

Dostavljam kopiju jednog članka iz novina u kom se među imenima zatočenika pominje i moje ime. Ovaj članak objavio je novinar Z. Efendić u novinama *BiH Ekskluziv*. Imena navedena u tom članku jesu imena ljudi zatočenih u raznim objektima u Bileći. Fotografija u članku je nevalidetna, ali iako nije u pitanju Bileća, prikazana je situacija slična onoj u kojoj sam ja bio, iako je moja situacija bila gora, jer je u prostoriji bilo daleko više ljudi.

POTVRDA SVJEDOKA

Izjava mi je glasno pročitana na bosanskom jeziku i sadrži sve što sam rekao po svom znanju i sjećanju. Izjavu sam dao dobrovoljno i svjestan sam da se može upotrijebiti u sudskom postupku pred Međunarodnim sudom za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991., kao i da mogu biti pozvan da javno svjedočim pred Sudom.

Potpis: /potpisano/

Datum: 2. april 1998

POTVRDA PREVODIOCA

Ja, Vlasta Veličan, prevodilac, potvrđujem sljedeće:

- 1) Odgovarajuće sam kvalifikovana i ovlaštena od strane Sekretarijata Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. da prevodim sa bosanskog jezika na engleski jezik, kao i s engleskog na bosanski jezik.
- 2) Junuz Murguz mi je dao do znanja da govori i razumije bosanski jezik.
- 3) Gore navedenu izjavu sam usmeno prevela s engleskog na bosanski jezik u prisustvu Junuza Murguza, koji je, po svemu sudeći, čuo i razumio prijevod ove izjave.
- 4) Junuz Murguz je potvrdio da su, po njegovom znanju i sjećanju, činjenice i ostalo navedeno u ovoj izjavi istinite onako kako sam ih prevela, što je potvrdio svojeručnim potpisom na za to predviđenom mjestu.

Datum: 2. april 1998
Potpis: /potpisano/

06329102

SLUŽBENA ZABILJEŠKA

sačinjena dana 11.6.1992. godine u stanici javne bezbednosti Bileća povodom obaveznog razgovora informativnog sa Murguz Mustefe Junuzom rođen 2.8.1956. godine u Prijevoru stalno nastanjen u Prijevoru po zanimanju radnik zaposlen u TMO Bileća te u vezi pitanje izjavi:

Dana 10.6.1992. godine kosio sam u Prijevoru kod kuće te kad sam završio koševinu i počeo kući s kolima sa Bajramović Omerom zaustavili su me dvojica rezervista pretresli kola i nene kao i Bajramović, mene su zamolili da podjem s njima da ime kažem koja je čija kuća i da budem s njima. Je sam počeo s njime u Staniju milicije.

Ne piterje da li posjeduje oružje odgovorit nenas nikakvo oružje, a inače sam nesposoban za vojsku po nem nišljenju jer sam siženi bolesnik.

Z a gore navedeno tvrdim moražno i meterijelno zašto stavljam pátpis.

Izjavu dao
Murguz Junuz

Zapisničar
Mustefa Jovo

Ovlašteni radnik

Mustefa Slavko